

PROBLEM KATEHIZACIJE SREDNJOŠKOLSKE I RADNIČKE OMLADINE U NAŠIM UVJETIMA

Marko PRANJIĆ

1. POHOD VJERONAUKA U KRIZI

Jedno od najneispitnijih područja naše katehetske djelatnosti svakako je ono koje se odnosi na srednjoškolsku i radničku omladinu.¹ Razlozi su tome višestruki: dubinsku potrebu mladih za samostalnošću² teško je, da ne kažem nemoguće, uklopiti u naš stil katehiziranja koji je koliko-toliko prilagođen dječjem uzrastu; njihova kritičnost prema svemu postojećem³ nije pozitivno vrednovana od strane vjeroučitelja tako da izaziva konflikt koji obično svršava razilaženjem; otklanjanje s njihove strane monološkog pristupa životnim problemima⁴ frustrira katehete koji su naučili indoktrinirati a ne dijalogizirati; neadekvatno poznavanje omladinskog i radničkog svijeta sa strane vjeroučitelja⁵

¹ Pod tim vidom ne posjedujemo nikakve statističke podatke; ne postoje drugi oblici istraživanja i sondiranja terena. Samo jedan od naših katehetskih skupova (X. KLJŠ od 24—29. kolovoza 1981.) kojih je bilo preko 30 bavio se isključivo ovom problematikom. Na području izdavačke djelatnosti, Katehetski salezijanski centar nastoji pokriti taj nedostatak nizom svojih knjižica »Problemi mladih« koji sadrži metodički obrađene katehetske jedinice za taj uzrast. Katehetski centar zagrebačke nadbiskupije već godinama organizira tjedne susrete za srednjoškolske vjeroučitelje na kojima se pripremaju konkretne kateheze. Šteta je što se nitko nije našao da taj cjelokupni materijal priredi za tisak. Izgleda da se na tom području ipak nešto pokrenulo.

² Usp. R. TONELLI, *Pastorale giovanile. Dire la fede in Gesù Cristo nella vita quotidiana*, Rim, LAS, 1982; SCHILLING J., *Kirchliche Jugendarbeit in der Gemeinde*, München, 1979.

³ Usp. C. BUCCIARELLI, *Realtà giovanile e catechesi*, 2. vol., Leumann-Torino, LDC, 1973—1975; FACOLTA TEOLOGICA DELL'ITALIA SETTENTRIONALE, *Condizione giovanile e annuncio della fede*, Brescia, La Scuola, 1979.

⁴ Usp. M. HARRIS, *Portrait of Youth Ministry*, New York 1981; PIVETEAU D., *Aprire i giovani alla fede*, Leumann-Torino, LDC, 1979.

⁵ Usp. R. MARTINELLI, *Rinnovamento psicopedagogico della pastorale giovanile. Ricerche e orientamenti*, Rim, PUL, 1977; CONSEJO EPISCOPAL LATINOAMERICANO, *Elementos para un directorio de pastoral juvenil orgánica*, Bogotá, 1982.

čini njihovu ponudu nedostatno utemeljenom i kao takvu neprimjenljivom za konkretnu situaciju; manjak kreativnosti⁶ u katehetskoj ponudi prisiljava mlade da se okrenu tamo gdje ona postoji u izobilju; nepostojanje sakramentalne kateheze koja bi bila mostom između potvrde i ženidbe⁷ isto je jedan od razloga da vjeroučenici smatraju kako je to vrijeme predaha s obzirom na vjersku pouku; nepostojanje funkcija u Crkvi koje bi se obnašale nakon određenih faza kršćanske formacije⁸ zasigurno čine katehezu manje učinkovitom; nedovoljno iskristalizirana praksa četiriju služba u Crkvi (kerygma, diaconia, liturgia, koinonia)⁹ ostavlja konfuznim mjesto i ulogu laika u promicanju kraljevstva Božjega u svijetu; neizdiferenciranost katehetskih programa¹⁰ stvara kod vjeroučenika problem vječnog ponavljanja; nepostojanje cjelovito razrađena katehetskog kurikuluma za sve uzraste na razini mjesne Crkve¹¹ rađa kod vjeroučitelja osjećaj pripuštenosti samom sebi i vlastitim kreacijama; neispitanost stvarnog katehetskog stanja ovog uzrasta¹² ne omogućava niti kreiranje adekvatne »terapije«;

⁶ Usp. C. BUCCIARELLI, *Creatività e fede religiosa: dialogo possibile?* u: *Orientamenti pedagogici* 24 (1977) 787—816.

⁷ Sve veća tendencija u praksi da se sakrament potvrde podjeljuje što ranije kako vjeroučenici ne bi ostali bez njega zbog krize religiozne prakse koja nastupa u mladosti, jest zapravo dvosjekli mač. S jedne strane spašava se podjeljivanje ali se s druge strane otvaraju vrata odlazanju. Naime, razdoblje koje postoji između podjeljivanja sakramenta krizme i ženidbe nekada je i preko 15 godina. Za taj raspon trebalo bi organizirati adekvatnu katehetsku pouku. Međutim, to je ono što nam ponajviše nedostaje. Tu se mnogi katehete osjećaju nemoćni, a vjeroučenici vide razloga za »predah« od vjeronauka.

⁸ Ovaj će razlog u kasnijem tekstu biti detaljnije razrađen. Usp. B. GROM, *Metodi per l'insegnamento della religione, la pastorale giovanile e la formazione degli adulti*, Leumann-Torino, LDC, 1981; MILANESI G., *Oggi credono così*, 2 vol., Leumann-Torino, LDC, 1982.

⁹ E. ALBERICH, *Kateheza i crkvena praksa*, Zagreb, KSC, 1986; TRENTI Z., *Giovani e proposta cristiana*, Leumann-Torino, LDC, 1985; A. AMATO—G. ZEVINI (izd.), *Annunciare Cristo ai giovani*, Rim, LAS, 1980.

¹⁰ Jedan od problema naše katehizacije jest i promjena vjeroučitelja. Budući da postoje različiti afiniteti kod kateheta, služe se i različitim priručnicima. Međutim ono što često nedostaje jest vođenje evidencije o pređenom »gradivu« tako da nasljednik, bez obzira na katehetski priručnik, nudi vjeroučenicima ono što je prethodnik već davno prošao. Zato bi bilo neobično važno u našu katehetsku praksu uvesti jednu vrstu »katehetskih dnevnika« iz kojih bi se na brzinu moglo vidjeti što je pređeno a što još ostaje za obraditi.

¹¹ Jedna od najboljih točaka po sustavnost naše katehizacije svakako je nedostatak opće prihvaćenog i detaljno razrađenog katehetskog kurikuluma. O tome se već godinama raspravlja, godinama se na to žali, a konkretnih odluka još uvijek nema. Postoji u pozadini osjećaj da se ne bi željelo zamjeriti ni jednoj izdavačkoj kući, ni jednom piscu katehetskog priručnika. Međutim, izgleda da ipak ove stvari ne isključuju jedna drugu kako to izgleda na prvi pogled. Opće prihvaćeni katehetski program ne znači u isto vrijeme jednoličnost. I dalje bi se vjeroučiteljima ostavila mogućnost izbora katehetskih priručnika, ali bi točno znali što moraju »proći« a što ne sadrži njihov priručnik. Osim toga izbjegla bi se i određena »samovolja« ispitivača vjeronauka pri pojedinim vizitacijama. Naime i sam ispitivač ne bi sam odlučivao što je bitno a što sporedno jer bi iznad njega bio općeprihvaćeni program kojega bi on morao dobro poznavati i na što bi se vjeroučitelj mogao u pojedinim situacijama pozivati.

¹² Nema nikakve evidencije o tome kolika je to skupina ljudi, tko bi se njom trebao baviti, kakve joj sadržaje nuditi, koje metode primijeniti. Postojeće brojke koje stižu u ordinarijate dosta su nepouzidane. Obično ih se uveličava. Sa strane pak ordinarijata stvari nekako ostaju na »pobožnim preporukama«. Za stvaranje pouzdana statističkog pregleda sigurno bi trebala

manjak životnoga svjedočenja sa strane vjeroučitelja nije rijedak slučaj pomutnje kredibiliteta¹³ vjerske ponude; mrtvilo liturgijskih skupova¹⁴ gdje bi kateheza morala doživljavati svoj »culmen«¹⁵ učinilo je da mladi slave svoju »liturgiju« drugdje. I tako bi se moglo do unedogled nabrajati razloge zbog čega se osipaju vjeronaučne skupine nakon određenog vremena.

Zbog strogo ograničenog prostora ovdje ćemo se prvenstveno koncentrirati na jednom od razloga masovnog opadanja mladih od vjerske pouke: nepostojanje funkcija u Crkvi koje bi se obnašale nakon određenih faza kršćanske formacije. Ne smatram ovo najglavnijim razlogom mladenačkog okretanja leđa crkvenim strukturama i njezinoj praksi, premda je sigurno jedan od najneuočnijih i najzanemarenijih u pastoralnim pothvatima Crkve općenito.

2. GLAVNA PREOKUPACIJA

Naša dosadašnja katehetska razmišljanja dobrim dijelom bila su usmjerena na djecu i mladež tamo negdje do podjeljivanja sakramenta potvrde¹⁶ onda se nekako, zbog nekih od gore navedenih razloga, svjesno ili nesvjesno, preskakala dob srednje škole¹⁷ da bi se potom nešto više ali samoinicijativno¹⁸ posvetilo vremena i pažnje pripremi na brak¹⁹ odnosno razmišljanju o ulozi roditelja i

određena financijska moć, trebali bi kompetentni ljudi koji bi to mogli stručno provesti. Na osnovi toga katehetečari bi sigurno mogli stvoriti određene »tekstove« za ovaj uzrast.

¹³ Usp. P. J. JOSSUA, *La condition du témoin*, Paris, Cerf, 1984; PAJER F., *La catechesi come testimonianza*, Leumann-Torino, LDC, 1969; J. M. MARTÍNEZ BELTRAN, *Creatividad y pedagogia de la fe*, Salamanca, S. Pio X, 1976.

¹⁴ Usp. C. FLORISTAN, *La liturgia, luogo dell'educazione della fede*, u: Concilium 20 (1984) 4, 648—661; LOMBARDI R., *Catechesi e liturgia nella riflessione pastorale italiana del periodo postconciliare*, Brescia, Morcelliana, 1982.

¹⁵ Usp. E. ALBERICH, *Liturgia e catechesi. La sintesi del mistero cristiano offerta dalla liturgia*, u: Orientamenti pedagogici 13 (1966) 691—713; TRIACCA A., *Evangelizzazione e catechesi per la liturgia*, u: CONCETTI G. (izd.), *Evangelizzazione e catechesi*, Milano, Massimo, 1980, str. 339—360.

¹⁶ Pod tim vidom izraženo je mnoštvo katekizama najrazličitijih profila. U svijesti vjeroučitelja prisutno je da je to eminentno katehetsko razdoblje i malo je onih koji ne koriste ovo vrijeme da djecu uvedu u kršćanstvo. Tom istom problematikom bavile su se i naše katehetske škole. O tome se raspravlja na svećeničkim koronama, drže se seminari itd.

¹⁷ Razlog relativno malog pohoda srednjoškolaca vjerskoj pouci uvjetovan je i određenom nelagodnošću kateheta. Mnogi su uvjerenja da nisu tome dorasli. Mnogi se pravdaju nedostatkom programa i priručnika. Drugi pak smatraju da za taj uzrast nije potrebna sustavna katehizacija nego je dovoljno da se povremeno organiziraju duhovne obnove, konferencije ili tribine pa da se zadovolji vjerska potreba ovog uzrasta.

¹⁸ Ima cijelih dekanata u našoj Crkvi gdje se ne drži nikakav vjeronauk za srednjoškolce i za radničku omladinu. Tek pojedinci, na vlastitu inicijativu, uz rizik da budu kritizirani od vlastitih kolega, pokušavaju na tome području načiniti nešto konkretno i sustavno.

¹⁹ Manje-više svi naši župni uredi prigodom prijavljivanja mladenaca za sakrament braka organiziraju jednu vrstu kratkog tečaja o sadržajima ovog sakramenta, o roditeljskim dužnostima s obzirom na vlastitu djecu, o međusobnom podržavanju, praštanju i ljubavi unutar bračne zajednice. Od šire važnosti za našu krajevnu Crkvu jesu inicijative što su ih pokrenuli oo. isusovci preko svog Obiteljskog instituta te posebnih obiteljskih škola. Nadasve perspektivna pod tim vidom izgledaju nastojanja nekih profesora đakovačke bogoslovije te laika koji s

obitelji u katehizaciji djece.²⁰

I takav postupak sa strane vjeroučitelja i takva praksa sa strane vjeroučenika doveli su do opadanja posjetilaca vjeronauka. Konstatacije mnogih kateheta: »Nemamo vjeroučenika!«, »Mladi nakon krizme masovno napuštaju ne samo katehetske dvorane, nego dobrim dijelom svaki oblik vjerske prakse: prestaju dolaziti na misu, prestaju se ispovijedati, prestaju se zanimati za vjerska pitanja, počinju pomalo prezirati sve ono što je vezano uz Crkvu i uz vjernički život; osjećaju kompleks manje vrijednosti pred kolegama koji nikada nisu ni okusili vjernički kruh a sada se nastoje poistovjetiti s njima i nadoknaditi ono što su izgubili te zaboravili ono što su u Crkvi naučili.²¹

3. PITANJA KOJA IZ TOG PROISTJEČU

Otkud takav stav srednjoškolske odnosno radničke omladine prema onome što su učili i usvojili kao vjeroučenici? Kako to da im nije pošlo za rukom da se poistovjete s ponuđenim vjerskim vrednotama? Zašto se ne mogu, ili ne žele prepoznati kao kršćani? Kako to da u onome što su učili i što im se nudilo kao »pomoć za život« nisu otkrili nešto životno što će ih podržavati, nadahnjivati, potpomagati, oslobađati, činiti sretnim? Je li moguće da u onome u što nisu bili sustavno upućivani, što im se nije nudilo kao životni ideal, više nalaze smisla nego u onome što im se možda sa strahopočitanjem nametalo kao jedino ispravno, pouzdano i pravovjerno? Zašto naše katehetske dvorane postaju rasadišta budućih vjerskih indiferentista pa čak i otpadnika od vjere? Zar smo morali zbog toga ulagati toliko snaga?

To su pitanja koja već decenijama vapiju za odgovorom. Na svim našim pastoralnim skupovima stalno se iznova postavljaju. I to traje već skoro jedno stoljeće. Davne, godine 1897. sarajevski nadbiskup dr. Josip Štadler pita se: »Odakle dolazi, da uza sva nastojanja većine kateheta ipak mladići mnogi, kad ostave gimnazije i uopće srednje škole, postaju bezvjeri, a drugi skroz nemarni i nehajni u izvršavanju svojih dužnosti; najmanji dijel ostaje vjeran Bogu i Crkvi.«²² Prof. Ferdo Heffler, hrvatski katehitičar, zapisat će godine 1908: »... nesrećni mladić (...) već u petom razredu gimnazije pogrđuje Crkvu i svećenstvo, u šestom »piše« u čađave omladinske časopise, a u osmom — proučivši i

njima rade kao partneri. Ta njihova inicijativa već je davno prešla granice đakovačke biskupije. Za nadati se da će inicijativa biti podržana i proširena na sve naše biskupije a preko njih prodrijeti i u sve naše župe.

²⁰ Ovom se temom na poseban način bavila Deveta katehetska ljetna škola koja je bila održana u Đakovu od 25. do 30. kolovoza 1980. godine. Katehetski salezijanski centar izdao je i jednu knjigu u svom nizu »Orijentacije« koja je naišla na vrlo pozitivan odaziv. Napisao ju je Gaetano Gatti a nosi naslov *Katehetska zadaća obitelji u suvremenoj Crkvi*, Zagreb, KSC 1981.

²¹ Ovakve i slične lamentacije redovito se ponavljaju na skupovima našeg klera, naših vjeroučitelja. Roditelji se žale na iste propuste mladih.

²² Iz govora Josipa Štadlera što ga je u njegovo ime pročitao vikar dr. Antun Jeglič prigodom otvaranja Petog katehetskog sastanka održanog u Sarajevu od 23. do 24. kolovoza 1897. godine. Usp. Kršćanska škola I (1897) 18, 285.

apologetiku i crkvenu povijest i sve druge za gimnaziju propisane vjerske discipline — s ponosom ističe, da je »liberalac«, a svećenstvo da isisava i zavarava ljude zbog svoje staleške koristi. I ti su slušali očinske upute kateheta, i tima se djelovalo na srce intenzivno i mnogo godina. A bez koristi. Činjenica jest, da niti 3% sveučilišne omladine ne polazi svete mise i ne vrši godišnje ispovijedi. (...) To su gole činjenice, što ih navedosmo. Djeluje katehet u školi naporno; mladež mu je u ruci 12 godina, a onda listom — otpada od Hrista.«²³ U istoj knjizi, isti autor donijet će jedno mišljenje: »U crkvi se najgore vlada razred, koji uči liturgiku; najslabiju vjeru imaju učenici, koji uče dogmatiku, a Crkvu štiju najmanje oni koji proučavaju crkvenu povijest.«²⁴

4. IZVOR PROBLEMA

Ako je vjerovati ovim navodima, onda se može mirno ustvrditi da naša situacija nije poraznija od one na prijelazu stoljeća premda su tadašnje društvene i političke prilike bile posve drukčije, reklo bi se sklonije vjeri nego današnje, pa ipak odaziv je manje-više isti. Što će reći: vjera nije plod intenzivnog i sustavnog proučavanja crkvene tradicije, odnosno temeljitog informiranja o Bibliji; ona nije produkt Crkvi naklonjenih političkih sustava; do nje se ne dolazi umnažanjem katehetskog gradiva. A naša razmišljanja još uvijek se nekako vrte u ovome krugu. Čini nam se da će mladi biti korjenitiji kršćani time što ćemo za njih pripremiti adekvatniji, metodološki dotjeraniji priručnik, time što ćemo povećati broj vjeronaučnih sastanaka, time što ćemo upornije inzistirati na sakramentalnoj praksi. Sve skupa, barem tako pokazuje praksa, vodi k tome da mladi sustaju, da se zazele onoga što je izvan dotične ponude i čim dobiju priliku da posegnu za tim bez velike grižnje savjesti, i bez velikog krzmanja opredjeljuju se za to, isto kao i oni što su se na početku stoljeća, nakon 12 godina sustavne katehizacije, s ponosom nazivali »liberalcima«.

Ista ili slična stvar događa se s onima koji se intenzivno indoktriniraju u posve drugom smjeru. Nije rijedak slučaj da mnoge vjeronaučne grupe obiluju elementima iz drugog »tabora«. Događa se, naime, da kršćanske škole pripremaju aspirante za ateizam²⁵ kao što ateističke obiluju elementima koji će prigrliti kršćanstvo ili će ga u najmanju ruku simpatizirati.²⁶ Stvar izgleda paradoksalno ali se vrlo često pojavljuje kao činjenica.

Je li to razlog da škole trebaju mijenjati svoje nazivlje ili se moraju javno odreći svoga poslanja te priznati svoju neučinkovitost? Bilo bi pretjerano tvrditi

²³ F. HEFFLER, *Prvi sastanak dalmatinskih kateheta u Splitu držan 4. rujna 1907. god.* (Katehetska knjižnica VIII), Zagreb 1908., str. 34—35.

²⁴ F. HEFFLER, *nav. dj.*, str. 33.

²⁵ Povijesna je činjenica da su iz katoličkih škola koje su vodili svećenici i redovnice izlazili vođe političkih partija i nadahnutelji svjetonazora koji u mnogočemu isključuju kršćanski pristup životu.

²⁶ U zadnje se vrijeme sve više čuje da neki vrlo uvaženi ljudi amarksističko-ateističkog opredjeljenja prihvaćaju kršćanstvo kao alternativu dotadašnjem njihovu pogledu na svijet.

da svi sudionici vjerskih grupa odlaze, u po kršćanstvo, neprihvatljive vode, ili da će svi aspiranti s ateističkom konotacijom postati vjernici. To nije nikada bilo, niti će biti. Problem je to što veliki dio postulanata uviđa da njihov izbor, ili izbor njihovih roditelja odnosno staratelja pod vidom svjetonazora nije bio najsretniji. Otuda i veliki otpadi i s jedne i s druge strane.

Pravdanju problema u crkvenim krugovima pokušava se doskočiti na najrazličitije načine tako da se govori o »ljudskim slabostima« o »neshvaćanju vrednota«, o »prekrivenom neprijatelju«, o »uzvišenosti ponude koja može biti prihvaćena samo od onih kojima je to dano« itd. Otuda i određena potreba za elitizmom, za izdvajanjem, za zatvaranjem, za mesijanizmom što nužno dovodi opet do rascjepa među članovima. Pa tako postoje svjesni i manje svjesni, dobri i bolji, dosljedni i dosljedniji, odani i odaniji. Ovi prvi pripadaju obično kleru a posljednji »Božjem narodu«. S vremenom potonji preuzimaju vodstvo, vlast a s vremenom dolaze i privilegiji koji će se sve više širiti tako da će manje ostajati prostora za one koji nisu privilegirani. Posljednji će biti potiskivani, stavljeni u drugi plan. Zanimljivo je da oni nikada nisu osjetili potrebu da nasilno povrate oduzete im vrednote. Naprotiv, pasivno su prihvaćali svoj status, s njim se poistovjećivali i činilo im se da nisu tim puno gubili. Taj je mentalitet, dobrim dijelom ostao i do dana današnjega kod svih laika, a kod naših posebno.

5. MOGUĆNOST »KARIJERE«

U svijetu, osoba sa srednjom školom, naročito radnička omladina, već nešto znači, već je u stanju biti svoj gospodar, može stjecati, bogatiti se, slobodno se organizirati i udruživati te se kroz to profilirati. Nitko ne može nijekati da je to s jedne strane potreba mladog čovjeka a s druge strane da postoje i adekvatne mogućnosti da te potrebe budu konkretizirane.

Da li u crkvenim strukturama, u Crkvi kao organizaciji postoji ta mogućnost i ta šansa za mladog čovjeka? Da li time što je osoba pričešćena, što je ispovjeda, što je krizmana dobiva i neki status, neku »funkciju« u Crkvi? Da li primanje sakramenata u Crkvi osigurava osobi da bude netko? Mladi nemaju toga osjećaja, a obnositelji crkvenih funkcija isto tako znaju da se po sakramentima inicijacije tek postaje »puk«, »stado« kojim će ravnati »pastiri«. Praktički postoje dvije vrste ljudi u Crkvi: oni koji djeluju u Crkvi i žive od Crkve te oni koji jesu Crkva, rade za Crkvu i trebaju biti zadovoljni s onim što im se nudi. Ovi zadnji, ukoliko nemaju osjećaja da time nešto gube što neće raditi za Crkvu, prestaju to i činiti. Za sekularizirana čovjeka (a to su i naši srednjoškolci i radnička omladina posebno!) ne znači puno to što ima pravo ići na pričest, ima se pravo ispovijedati. On se tim pravom najradije ne bi služio kad u njemu ne vidi i sredstvo koje mu daje garanciju da bude netko.

²⁷ Usp. manje-više sve naše prijeratne katekizme koji su primjenjivani i poslije rata sve do današnjih dana.

Radi usporedbe navodimo jedan primjer. Prema nekim našim katekizmima, sakramentom potvrde krizmanik postaje »vojnici Božji«. Kod mlade osobe, kad prvi put čuje tu usporedbu, pojavljuje se istog momenta slika u glavi vojnih dužnosti ali i vojnih mogućnosti, vojne karijere. Pokuša li se unutar crkvenih struktura koje se služe tim slikama, pronaći nešto slična za krizmaničku dob, sva ta šarolikost najednom nestaje, otpada, nema je. U najboljem slučaju može se stići do čina »pješađinca« a pješađinac je već disprecativno i za samog vojnika. Nitko ne želi biti pješađinac.

Ne postoji li u podsvijesti naših mladih nakon krizme upravo to da oni ništa ne znače, da time ne postaju ništa posebno, da se od njih zapravo ništa ne očekuje, da im se ništa ne povjerava. Njihov osjećaj ide u smjeru bespotrebno akumuliranog kadra. Pobožni uzdasi, pobožne projekcije, pobožne definicije, ne daju mladima perspektivu. Oni hoće, to je uostalom zahtjev njihove razvojne dobi na čijem početku stoji sam Stvoritelj, nešto konkretno, konkretni zadatak, konkretnu mogućnost samodokazivanja kroz koju se raste i biva netko. Zato kršćanstvo, naročito za ovu dob, ne bi trebalo previše spiritualizirati, sve skupa svoditi na »nešto drugo«. Jest vojnici, ali na neki drugi način, jest svećenik, ali na neki drugi način, jest pastir, ali bez ovaca, jest kralj, ali bez kraljevskog prijestolja, jest odgovoran, ali ne baš toliko, jest punopravan član, ali ne može obnašati sve funkcije itd. To stalno prebacivanje na »drugi« i na »drugog« obeshrabruje i ne daje nadu da će se ikada ući u posjed. Zato se odilazi tamo gdje su veće mogućnosti.

Ima nešto u našem katehiziranju mladih, odnosno u njegovim naslovniciama što, umjesto da vodi k oduševljenju, prihvaćanju i poistovjećenju, vodi sasvim u suprotnom smjeru: ka zasićenosti da ne kažem averziji. Problem je, dakle, ponuda koja bi trebala biti adekvatan odgovor na potražnju. Ukoliko ova posljednja nedostaje, onda je uzaludno nuditi nešto što nije željeno. Koliko oblik našeg katehiziranja mladih, koliko katehetska načela i katehetski propisi daju odgovor na postavljena pitanja mladih? Koliko nuđena »materija« pomaže našem mladiku da bude ostvareniji, sretniji, više čovjek, rijetko se tko kada zapita. Prečesto zaboravljaju naši vjeroučitelji da postoje i druge instance koje nude odgovore. Preko njih se olako prelazi, možda se za njih niti ne zna, možda ih se obezvređuje i banalizira. A što ako su one bolje uočile potrebu, ako znaju na nju adekvatnije odgovoriti, ako pukim slučajem nude traženo?!

Lijepljenjem najuzvišenijih etiketa vlastitoj ponudi, a da ona u praksi ne pruža ono što se za nju kaže, nikada ne može biti uvjerljivo. Naprotiv, može biti obmana, indoktriniranje i nametanje. Prema njemu se onda kao takvom i postupa. Čim čovjek stekne moć da mu se opre, da mu umakne, on će to i učiniti. Bilo bi ludo ovdje tvrditi da Bog ne može zahvatiti, da ne može zagrijati, da ne može oduševiti, ali njegova ponuda jednom prepuštena ljudskom pakiranju, izgleda da nailazi na masivni otpor među mladima. U učinkovitost Božje riječi ne treba sumnjati, ali naše su sumnje opravdane kada su uperene na nedjelotvornost koja je usko vezana na navjestitelja i njegov način poimanja i prakticiranja božanske ponude čovjeku.